

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

2022-09-27

Armbandets förskola
Gäller från oktober 2022 till oktober 2023

Ansvarig rektor Camilla Myrberg

Innehållsförteckning

DEL 1

Inledning
Beskrivning av skola
Vision och grundsyn
Medverkande i framtagandet av planen
Planens giltighetstid
Förankring av planen
Definitioner av centrala begrepp

DEL 2

Regler om aktiva åtgärder mot diskriminering
Aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunderna
Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten
Främjande arbete
Förebyggande arbete
Hur det aktiva arbetet kommer att följas och dokumenteras löpande

DEL 3

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten
Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder
Resultat av kartläggning av nuläget
Analys av kartläggning av nuläget
Årets planerade åtgärder
Delaktighet och inflytande
Främjande arbete
Förebyggande arbete
Åtgärdande arbete och ärendegång
Rutiner vid nätkränkningar
Sekretess och dokumentation

DEL 4

För ytterligare stöd
Presentation av trygghetsteamet
Barn- och Elevombudet i Norrköpings kommun
Vad kan man göra hemma?

Referenser

Bilaga 1

DEL 1

Inledning

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudregeln är att det ska finnas en plan för varje enskild verksamhet t.ex. varje förskole- eller skolenhet. Planen ska avspegla och utgå från förhållandena i varje enskild verksamhet och ska spegla det innevarande årets främjande och förebyggande arbete. Planen kan ses som en dokumentation av det arbetet och de rutiner som upprättats. Genom planen kopplas det främjande och förebyggande arbetet ihop med de rutiner som måste finnas för att verksamheten effektivt ska kunna agera om ett barn eller en elev upplever sig trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Barn och elever ska aktivt uppmuntras och ges verkliga möjligheter att påverka och bli delaktiga i arbetet. Det är viktigt att i planen åskådliggöra hur det ska gå till. För att underlätta arbetet är det bra om bestämmelsernas innehåll och centrala begrepp förklaras i planen. Detta underlättar för elever, vårdnadshavare och personal att få kunskaper om sina rättigheter och skyldigheter. Planen ska upprättas årligen och alltid finnas tillgänglig för alla.

Beskrivning av skolan/förskola/fritidsgård

Armbandets förskola består av 6 st. avdelningar som är indelade i 12 mindre grupper. Vi har tre avdelningar med barn som är 1-3 år och tre avdelningar med barn som är 3-6 år. Barnen på varje avdelning delas in i grupp 1 och grupp 2 för att skapa trygghet genom färre relationer för barnen och ge dem mer plats för kvalitativa samtal och reflektioner. Grupperna är växelvis inomhus och utomhus under dagen. På förskolan arbetar rektor, utvecklingspedagoger, förskollärare, barnskötare och extra tjänster, två kockar samt lokalvårdare. Vi arbetar med hälsa och välbefinnande där Drömmen om det goda som är en av metoderna samt en styrkebaserad organisations- och teamutveckling, uppskattande ledarskap med inre ledarskap och klar kommunikation.

Vision och grundsyn

Förskolan Armbandet arbetar utifrån Norrköpings kommuns vision "Det goda livet finns i Norrköping" samt "Vision2035". Vi ska utveckla våra förmågor och skapar nya möjligheter tillsammans, och ha barn som mår bra samt har framtidstro. Vi ska ge barnen möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människan gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och socialt som miljömässig. Kvalitet och det verkliga värdet av vårt arbete uppstår i mötet mellan människor och för att göra dessa möten till de bästa möjliga krävs ansvarstagande medarbetare som är kompetenta, engagerade och lyhörda. Vårt uppdrag är alltid att utgå från barnets bästa. Skollagen, Lpfö- 18, FN's barnkonvention, Värdegrundad verksamhet i Norrköping, Norrköpings kommuns uppdragsplan och Utvecklingsplan för Norrköpings förskolor är rådande styrdokument som beskriver vårt uppdrag och den förväntade kvaliteten. Det är utifrån dessa styrdokuments mål och intentioner som vi skapar vår utbildning. På Armbandet

ska alla människor uppleva trygghet, glädje, ansvar, självständighet och gemenskap. Vår egen vision är att vi möter varandra med engagemang och respekt. Genom respekt och lyhördhet verkar vi för barnens personliga integritet i den dagliga omsorgen. Vårt förhållningssätt utgår från inre ledarskap, uppskattande ledarskap, styrkebaserad team- och organisationsutveckling samt klar kommunikation. Vi ställer oss alltid frågan: Vad kan jag bidra med för att det ska bli så bra som möjligt? Vår värdegrund genomsyrar alla delar av förskolan. Vi uppmärksammar varandra och visar uppskattning. På våra förskolor pratar vi som om alla vore i rummet, vi välkomnar och bekräftar varje nytt möte under dagen. Vi har en hjälpandekultur där vi stöttar och hjälper varandra, och är generösa. Vi skapar möjligheter i utbildningen för att barnen möts, leker, provar och utvecklar sina förmågor och intressen på samma villkor, oberoende av könstillhörighet. På våra förskolor ska alla barn och vuxna känna sig trygga och bli respekterade för den de är oavsett kön, könsidentitet eller köns uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. På våra förskolor ska inget barn eller vuxen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling.

Medverkande i framtagandet av planen

Värdegrundarna på enheten sammanställer arbetsmaterialet som alla barn, vårdnadshavare, medarbetare och rektor arbetat fram. Barnen är delaktiga genom pedagogernas observationer och intervjuer samt samtal. Vårdnadshavare är delaktig genom specifika frågor rörande barnens trygghet på förskolan under utvecklingssamtalen samt i den dagliga kontakten. Medarbetarna har varit delaktiga genom pedagogisk dokumentation utifrån ett arbetsmaterial som värdegrundarna arbetat fram.

Planens giltighetstid

Oktober 2022-Oktober 2023

Förankring av planen

Med barnen förankras planen i den dagliga utbildningen vid konflikthantering samt vid livssamtal och planerad värdegrundsundervisning. Utifrån avdelningarnas kartläggning sammanställer värdegrundarna planen mot kränkande behandling och diskriminering. På APT i oktober presenteras årets planerade åtgärder som avdelningarna systematiskt arbeta med i sina utbildningsplaner. Planen presenteras på inflytanderådet samt publiceras på bloggen och mailas hem till vårdnadshavare. Vi har även en punkt under utvecklingssamtalen då vi diskuterar det pågående arbetet samt tar med vårdnadshavares åsikter in i nästa plan. Alla medarbetare har ett eget ansvar att levandegöra planens intentioner i utbildningen. Värdegrundarna har tillsammans med några barn skapat Barnets röst som är en version av denna plan för barn.

Definitioner av centrala begrepp

Med begreppet *likabehandling* menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon av diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Med diskrimineringsgrunden

- *könsöverskridande identitet eller uttryck* menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön
- *etnisk tillhörighet* menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande
- *funktionshinder* menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom som fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå
- *sexuell läggning* menas homosexuell, bisexuell, heterosexuell eller transsexuell läggning
- *kränkande behandling* menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Med *elev* avses den som utbildas eller söker till annan utbildning än förskola som regleras i skollagen. Med *barn* menas den som deltar i eller söker till förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kapitlet skollagen.

Huvudman: Den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs. den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter.

ur Skolverkets Allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling" Bilaga 1 sid 47-48

DEL 2

Regler om aktiva åtgärder mot diskriminering

Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kapitlet diskrimineringslagen. För förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen är en av nyheterna i diskrimineringslagen att skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta alla diskrimineringsgrunder.

Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder¹.

Lagen medför skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det finns också en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för utbildningen i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation.

1 Det är tillåtet att särbehandla av skäl som har samband med ålder

- vid tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i förskolan. En sådan bestämmelse kan finnas till exempel i skollagen eller i någon annan förordning.
- om det finns ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Ur ”Lika rättigheter i förskolan” utgiven av Diskrimineringsombudsmannen

Aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunder

Utifrån vår kartläggning av utbildningen kan vi se att dessa risker kan uppstå utifrån diskrimineringsgrunderna.

Kön:

- Att hen erbjuds eller väljer aktiviteter och material utifrån stereotypa könsmonster.
- Att hen identifieras utifrån sitt kön.
- Att hen kritiseras utifrån sitt kön
- Bristande självkänsla kopplad till könstillhörighet.

Främjande arbete:

Vi arbetar för en mer jämställd förskola där flickor och pojkar får lika stort inflytande över utbildningen och lika stort utrymme. Detta gör vi bland annat genom att dela in barngruppen i mindre grupper. Vi skapar möjligheter i utbildningen för att barnen möts, leker, provar och utvecklar sina förmågor och intressen på samma villkor oberoende av könstillhörighet. Vi är medvetna förebilder i vardagen och agerar aktivt i de situationer som uppstår kring barnet. Vi har observerat vårt bemötande av barnen utifrån ett jämställdhetsperspektiv vid ankomst.

Förbyggande arbete:

- Vi går aktivt in i situationer där flickor utesluter pojkar från sina aktiviteter med hänvisning till att de är just pojkar och i situationer där pojkar utesluter flickor.
- Vi uppmuntrar och bekräftar all lek och erbjuder könsöverskridande material/lekar till alla.
- Vi i arbetslagen utmanar vårt normkreativa förhållningssätt genom aktivt värdegrundsarbete där vi bl.a. reflekterar kring normer, väljer litteratur samt olika aktiviteter som tex rollspel.

- Vi har påbörjat ett arbete där vi tittar normkritiskt på våra lärmiljöer och i vår barnlitteratur.

Könsidentitet eller könsuttryck:

- Att hen känner sig retad och utstött p.g.a. kläder, frisyra och intressen som inte stämmer överens med normen.
- Att vårdnadshavare eller annan personal kan ha kränkande åsikter och förväntning om ett barn vill uttrycka sin identitet i en annan form än normen.
- Att litteraturen vi läser för barnen har skeva könsroller.

Främjande arbete:

Barn i yngre åldrar kan på olika sätt uppleva att deras könsidentitet inte stämmer överens med de normer och förväntningar som är knutna till deras biologiska kön. Därför är en av våra viktiga uppgifter att ge enskilda barnet möjligheter att utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Detta genom att stötta och bistå dem i sitt identitetsskapande.

Förebyggande arbete:

- Vi agerar direkt när det uppstår konflikter och situationer där kränkningar uppstår.
- Om en vårdnadshavare eller pedagog uttrycker sig kränkande genom att exempelvis använda sig av skällsord så besvarar vi genom att berätta att vi har nolltolerans mot kränkningar samt att vi berättar om vårt uppdrag och hänvisar till våra styrdokument.
- Vi gör medvetna bokinköp där vi väljer litteratur som utmanar de traditionella normerna och synliggör mångfalden. När vi lånar böcker på biblioteket eller använder oss av annan media väljer vi med stor medvetenhet. Vi försöker läsa boken själva innan för att vara beredda på vad som står i boken. Vi använder oss av film från UR och SVT Dessa filmer är pedagogiskt utvalda och godkända att visas i offentliga sammanhang.

Etnisk tillhörighet:

- Kränkande kommentarer om hudfärg, tal/uttal, matkultur eller kläder.
- Att vi bara uppmärksammar en del barns traditioner vilket kan medföra att en del barn inte tror att deras traditioner är lika mycket värda.
- Att vi pedagoger har förutfattade meningar och förväntningar om hur en familj vill bli bemött gällande exempelvis kultur.

Främjande arbete:

Vi vill att alla barn ska känna stolthet över sig själv och sin etniska tillhörighet. Detta genom att aktivt arbeta för att utveckla barnens kunskap och respekt för olika kulturer och värderingar. Vi personal har ett normkritiskt förhållningssätt när vi planerar utbildningen och bemöter enskilda barn.

Förebyggande arbete:

- Vi ökar kunskapen genom att vi samtalar om allas lika värde där vi visar på olikheter hos människor som något positivt.
- Vi tar till vara på olika barns kulturarv genom att vi uppmärksammar andra kulturer, fira traditioner och sjunga /prata på olika språk.
- Under uppföljningssamtalet diskuterar vi tillsammans om familjen har några särskilda traditioner och högtider som är viktiga för dem.
- Vi pedagoger har en öppen och klar kommunikation med vårdnadshavare om hur de vill bli bemötta.

Religion eller annan trosuppfattning:

- Vissa barn kan inte delta i alla aktiviteter och personliga intressen i utbildningen på grund av vårdnadshavarens religion och trosuppfattning.
- Barnen kan bli retade för sina eller sina vårdnadshavares religiösa kläder och attribut.

Främjande arbete:

Genom att ha en dialog med familjer med annan trosuppfattning kan vi tillsammans ha en plan för barnet vill bli bemöt i olika situationer där hen ej kan delta av religiösa skäl. Vi vill ge barnen kunskap om religionsfrihet och vad det innebär, inklusive rätten att inte tro på någon gud. Barn i förskolan ska inte bli ensidigt påverkande till förmån för den ena eller andra åskådningen. Därför ska undervisningen vara saklig, allsidig och icke konfessionell. Alla vårdnadshavare ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan förvissad om att barnet inte blir ensidigt påverkad till förmån för den ena eller andra åskådningen. Utbildningen i förskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Förebyggande arbete:

- Vi har existentiella och reflekterande samtal med barnen, för att skapa förståelse och respekt och även nyfikenhet för olika livsåskådningar.
- Vi pedagoger vill ha kännedom om när olika religiösa högtider firas i de religioner som finns representerade bland barnen. Vi får kännedom under uppföljningssamtalet.

Funktionsnedsättning:

- Miljön utomhus och inomhus är inte anpassande efter barnens behov.
- Utanförskap då barnets funktionsnedsättning gör att de inte kan delta eller utesluts av kamrater.
- En synlig/osynlig funktionsnedsättning kan innebära att behoven nonchaleras på grund av okunskap hos pedagogerna och kockar.
- En person med en funktionsnedsättning kan få mer hjälp än vad hen behöver och utvecklar då inte sin självständighet och där igenom sitt självförtroende.
- Att det inte finns tillräckligt med resurstid/hjälp jag för barnen med funktionsnedsättning.

Främjande arbete:

Att ha en förskolemiljö som är tillgänglig för alla barn, samt så väl den fysiska miljö som den pedagogiska tillgängligheten. Utforma utbildningen så att alla barn kan delta i de olika aktiviteterna utifrån sina individuella förutsättningar och sin funktionsförmåga.

Vi etablera ett samarbete med handikapporganisationer, landstingets barnhabilitering och centrala elevhälsan samt en god kontakt med barnets vårdnadshavare.

I förskolan finns goda möjligheter att arbeta med normer kring funktionsförmåga och påverka barnens syn på funktionsnedsättningar.

Förebyggande arbete:

- Vi synliggör funktionsnedsättningar genom medvetet utvald litteratur, material och film.
- Vi pedagoger tillgodoser oss kunskap kring funktionsnedsättningarna för att skapa de bästa förutsättningarna för barnet genom samtal med vårdnadshavare samt andra instanser.
- Vi har ett ansvar att upprätta kartläggningar och handlingsplaner samt ska söka tilläggsbelopp för alla som behöver det.
- Vi skapar förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar som baseras på funktionsnedsättningen.

Sexuell läggning:

- Kränkande kommentarer från vårdnadshavare eller pedagoger om enskilda familjemedlemmars sexualitet.
- Kränkande kommentarer från eller om barn som frångår den traditionella normen.
- Dokument och andra presentationer kan upplevas som kränkande om de förutsätter normen.
- Vårt förhållningssätt och frågor kan vara kränkande om vi förutsätter normen vid möte med ex. nya vårdnadshavare.

Främjande arbete:

Vi synliggör och bejakar olika familjekonstellationer för att det är en förutsättning för varje barn att känna stolthet över sin familj. Det är även en förutsättning för att vårdnadshavaren ska kunna känna tillit till förskolan. Vårt förhållningsätt präglas av att vi inte anger tvåkönsnormen som enda familjekonstellationen.

Förebyggande arbete:

- När en vårdnadshavare eller pedagog uttrycker sig kränkande så besvarar vi genom att berätta att vi har nolltolerans mot kränkningar samt att vi berättar om vårt uppdrag och hänvisar till våra styrdokument.
- Vi undervisar och köper in litteratur och har livssamtal som handlar om olika familjekonstellationer, hur barn blir till på olika sätt och olika normer kring sexualitet.
- Vi går igenom våra dokument med normkritiska ögon.
- Vi pedagoger behöver ha ett öppet förhållningssätt mot alla våra familjer.

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten i arbete mot diskriminering.**(t.ex. rektorer Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten i, trygghetsteam, arbetslag, mentor)**

Rektor Camilla Myrberg har huvudansvaret för utbildningen gällande arbetet mot kränkande behandling och diskriminering. Värdegrundarna Josefine Azari och Veronica Quick Stade har ansvar över kartläggningens utformande och spridningen av planen för kränkande behandling och diskriminering. Värdegrundsgruppen ansvarar över enhetens plan för uppföljning, utvärdering och utveckling inom området Värdegrund. Alla i arbetslagen har ett ansvar för att se och anmäla kränkningar som uppstår. Arbetslagen ansvarar inför kartläggningen inför arbetet kring planen mot kränkande behandling och diskriminering. De ansvarar även för värdegrundsundervisningen.Handledare/mentor har ansvar att introducera denna plan och detta arbete för nyanställda samt för nyexaminerade förskollärare under deras introduktions år.

Hur det aktiva arbetet kommer att följas och dokumenteras löpande

Genom systematiskt arbete med avdelningarnas utbildningsplaner reflekterar de kring årets planerade åtgärder. Reflektioner sker även kring hur avdelningarnas aktiva värdegrundsarbete ska gå till genom att skriva ett nuläge och strategier framåt. Vi följer upp och granskar anmälningarna kring kränkande behandling regelbundet i våra utbildningsplaner och inför kartläggningen av planen.

DEL 3

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten i arbete mot kränkande behandling (t.ex. rektor, trygghetsteam, arbetslag, mentor)

Rektor Camilla Myrberg har huvudansvaret för utbildningen gällande arbetet mot kränkande behandling och diskriminering. Värdegrundarna Josefine Azari och Veronica Quick Stade har ansvar över kartläggningens utformande och spridningen av planen för kränkande behandling och diskriminering. Värdegrundsgruppen ansvarar över enhetens plan för uppföljning, utvärdering och utveckling inom området Värdegrund. Alla i arbetslagen har ett ansvar för att se och anmäla kränkningar som uppstår. Arbetslagen ansvarar inför kartläggningen inför arbetet kring planen mot kränkande behandling och diskriminering. De ansvarar även för värdegrundsundervisningen. Handledare/mentor har ansvar att introducera denna plan och detta arbete för nyanställda samt för nyexaminerade förskollärare under deras introduktions år.

Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder

- Mångfalden av avdelningar har planerat och genomfört observationer av sitt bemötande vid välkommandet av barnen till förskolan ur ett jämställdhetsperspektiv. Detta genom att spela in sig själva på lärplattan, ljudupptagningar eller observationer av varandra i arbetslaget. Som stöd för sin reflektion kring jämställdhetsobservationerna fick avdelningarna analysfrågor att utgå från. Avdelningarnas utvärdering av jämställdhetsobservationerna visade att pedagogerna inte anser sig bemöta flickor och pojkar olika utan att den olikhet som finns i bemötandet beror på individuella behov hos barnen vid lämning. Någon avdelning uppmärksammade att de gav en flicka smeknamn som "hjärtat" när barnet var lite ledset vid lämningen. Avdelningarna menade att de hade lika röstläge till alla barn och att de inte föreslog och vägledde flickor och pojkar in i specifika aktiviteter eller lärmiljöer utan att de låter barnen själva få välja utifrån intresse.
- Avdelningarnas arbete med att innefatta barnens version av Planen mot kränkande behandling och diskriminering, "Barns röst" i arbetet med värdegrundsundervisning och arbetet med Barnkonventionen har varierat mellan avdelningarna. Det finns ett omsorgsfullt och grundläggande arbete med värdegrundsundervisningen på förskolan men det finns fortfarande de som känner en osäkerhet kring hur de ska ta

sig an dokumentet Barns röst då de upplever att dokumentet är svårt för barnen att förstå. Pedagogerna har då använt andra verktyg för att reflektera med barnen kring kränkande behandling och barnkonventionen så som Kompisböckerna, materialet My Esteem mm. Effekter av värdegrundsarbete de kan se hos barnen är att de välkomnar varandra på morgonen genom att hälsa och ibland kramas. De är måna om att alla ska vara delaktiga, de äldre barnen är goda förebilder och lockar de yngre till lek. Andra avdelningar har observerar mycket färre kränkningar och konflikter överlag. De märker att barnen kan lösa konflikter som uppstår genom att prata och kompromissa. Pedagogerna lyfter sitt förhållningssätt och lärmiljöerna som bidragande faktorer till de effekter de ser hos barnen.

- Pedagogerna har cirkulerat och fördelat sig på gården på de platser där det tidigare förekommit flest kränkningar och på de platser barnen upplever som otrygga. Pedagogerna upplever att de stöttar och deltar i barnens lek i större utsträckning än tidigare och effekter av det är att kränkningarna på gården minskat.

Resultat av kartläggning av nuläget

Inför årets kartläggning valde vi att fokusera på området ”jämställd lek”. Detta fokusområde valdes ut utifrån avdelningarnas utvärdering av ”föregående års planerade åtgärder”, vad enhetens kvalitetsrapport visade och därmed de utvecklingsområden enheten under detta läsår kommer att arbeta med, jämställdhet, lek och fysiska lärmiljöer. Både intervjufrågorna till barnen och observationsmaterialet var därmed utformade för att kartlägga nuläge kring ”jämställd lek”.

De barn som intervjuades var födda mellan 2019- 2017. I resultatet benämns flickor och pojkar utifrån deras biologiska kön.

I intervjuerna svarade pojkarna att de lekte mest med bilar och konstruktionsmaterial så som lego och magnetplattor mm. Vid rollekar var de actionfigurer och i enskilda fall en kattlek. Flickorna lekte mer rollekar som mamma, pappa och barn och att de var katter. De uppgav också att de pusslade och ritade.

En majoritet av både flickor och pojkar uppgav att de inte fanns lekar som de skulle vilja vara med i, som de inte deltog i. Det var en enskild flicka som uppgav att hon ville leka mer med magnetplattor och en enskild pojke som uppgav att han ville måla.

På frågan om vem de brukar leka med svarade pojkarna att de lekte med både pojkar och flickor. Flickornas svar på samma fråga var att de lekte mest med flickor och några enskilda att de lekte tillsammans med både pojkar och flickor.

Både flickor och pojkar uttryckte att alla bestämmer i leken när de leker tillsammans.

Barnen upplevde att de vuxna fanns nära barnen när de leker, de har uppsikt eller finns i ett rum bredvid. Enstaka barn uttryckte att de vill ha med pedagogerna i leken medan ett annat barn tycker att de vuxna stör leken.

I en sammanställning av observationerna kunde man se att när man tittar på vilken lek flickor väljer är det rollekar som mamma, pappa och barn, disneyfilmen Frost och karaktärerna Anna och Elsa, eller lagar mat. De fåtal observationer som gjorts på pojkars lek visar att de leker med bilar och magneter. När flickor och pojkar leker tillsammans leker de rollekar med gosedjur, att de är katter eller monster och zombies. De leker även med bilar, och kulbanor.

När man observerade vilket material som ingår i lekarna använde sig flickor av madrasser, ärtpåsar, tyger, utklädningskläder och hinkar, spadar och låstasmåt. Pojkarna använde material som bilar och konstruktionsmaterial. När flickor och pojkar lekte tillsammans använde man kulbanor, gosedjur, bilar och konstruktionsmaterial.

Vad gäller vem som bestämmer rollerna i leken när flickor och pojkar leker tillsammans visade observationerna att alla bestämmer. Flickorna tar oftare roller som prinsessor, bebisar och pojkar actionfigurer. Tittar man sedan på vem som bestämmer reglerna i leken var det en majoritet av pojkar.

I sammanställningen av observationerna från de yngre barns avdelningar när pojkar och flickor lekte tillsammans lekte man tåg, doktor och med konstruktionsmaterial. I de enstaka fall där flickor lekte tillsammans lekte de med dockor och konstruktionsmaterial och pojkar med konstruktionsmaterial.

När man observerade vem som bestämmer roller och regler i leken såg man att barnen turades om eller bestämde över sin egen lek och lekmaterial.

Trygghetsvandringen med de äldre barnen visade att platsen bakom paviljongen och platsen vid hästarna upplevs som otrygga på de äldre barnens gård. På de yngre barnens gård såg pedagogerna ingen återkommande plats vid kränkningsanmälningarna och husmodellen. De upplevde att de hade uppsikt på de platser som barnen tidigare upplevts som otrygga.

Resultatet av de kränkningar som skrivits under läsåret som gått kan vi se att pedagogerna uppmärksammar och fortsätter att anmäla både fysiska- och psykiska kränkningar som förekommer på förskolan men de fysiska kränkningarna representerar en större del av dem. Exempel på kränkningarna som skriv är bitning, utfrysning och slag.

Analys av kartläggning av nuläget

I uppföljningen och utvärderingen av årets planerade åtgärder då avdelningarna observerade välkommandet av barnen till förskolan visade det sig att pedagogerna hade lika röstläge till alla barn och att de inte föreslog och vägledde flickor och pojkar in i

specifika aktiviteter eller lärmiljöer utan att de låter barnen själva få välja utifrån intresse. I intervjufrågorna till barnen ser vi att det finns en uppdelning i vilket material och vilka lekar pojkar respektive flickor väljer. Detta bekräftades också i det observationsmaterial som pedagogerna gjorde. Flickorna väljer det som anses vara "tjejleksaker" och "tjejleka" och pojkarna det som anses vara "killeleksaker" och "killekar". Detta mönster syntes i observationer både hos de yngsta och äldsta barnen. Är barnens intressen självvalda? Kan det vara en påverkan av fostran och samhällets värderingar och vad är då vår roll i att utmana barnen i att bredda barns intresse? Intressant att se att när pojkar och flickor leker tillsammans dominerar det material och lekar som anses vara mer "killleksaker" och "killlekar".

I intervjufrågorna svarade en majoritet av barnen att de lekte de lekar och med det material de ville. Kan det bero det på att man är trygg i de lekarna och med det materialet och hur kan vi utmana barnen att våga testa och undersöka nya lekmöjligheter och material? Vi ser också att i många av observationerna och i svaren från barnen förekommer samma typ av material, bilar, konstruktionsmaterial, utklädningskläder mm. Var detta en slump eller behöver vi se över vad vi erbjuder för material för barnen att utforska, undersöka och leka mer med?

I intervjun av barnen ser man att pojkarna uppger att de leker med både pojkar och med flickor. Flickor uppger att de mest leker med flickor. Observationerna som pedagogerna gjort visar att pojkar och flickor leker till stor del tillsammans. Kan detta resultat bero på att pedagogerna valde att observera flest situationer då både pojkar och flickor lekte tillsammans eftersom observationsunderlaget hade en fråga om vem (flickor eller pojkar) som bestämmer regler och roller i leken. Vad skulle observationer visa om vi inte tittade på vem som bestämmer regler och roller i leken utan bara på med vem och med vilket material man leker med?

Både observationerna och intervjuerna visar på att alla bestämmer sina egna roller i leken men att flickor ofta tar roller som ses mer som kvinnliga/feminina och pojkarna tar roller som ses mer manliga/maskulina.

När pojkar och flickor leker tillsammans kan man se att det är majoriteten pojkar som bestämmer reglerna i lekarna. Kan detta vara en spegling av fostran och samhällets värderingar? Vilken bild förmedlar vi till barnen genom val av böcker, förhållningssätt och utrymme som vi ger till barnen, och vilken roll och ansvar har vi i att stötta barnen i sin lek?

Avdelningarna fortsätter att i samma utsträckning anmäla kränkningar. Några avdelningar upplever att det förekommer färre kränkningar och konflikter. En bidragande faktor anser pedagogerna är att barnen löser konflikterna bättre och lärt sig att kompromissar. En annan faktor är att de i större utsträckning stöttar och deltar i barnens lek. I barnintervjuerna framkommer det att barnen inte uppger att pedagogerna deltar i leken med att de finns nära och har uppsikt. Upplever barnen ändå en trygghet i

att pedagogerna ser vad som sker i leken och finns till hands om de behöver stöd vid konflikthantering?

Den otrygga platserna bakom paviljongen på gården återkommer varje år och vi behöver komma till rätta med det.

Behöver vi se över Barns rösts syfte och innehållet så att det blir ett mer användbart verktyg i värdegrundsundervisningen då en del avdelningar upplever att det är ett svårt dokument att arbeta med.

Årets planerade åtgärder

Nedan är förskolans gemensamma *planerade åtgärder* för detta år.

- Att ge alla barn möjlighet att bredda sina lekmönster genom att erbjuda ett brett urval av material, lekar och aktiviteter.
- Att vi pedagoger stöttar och utmanar barnen att prova på fler roller och positioner i leken.
- Att vi pedagoger fördela oss på gården och tänker på att finnas närvarande på de platser som vi upplever att det förekommer flest kränkningar på och på de platser barnen upplever som otrygga. Dessa platser är bakom paviljongen och vid hästarna på äldre barns gård..

Värdegrundarnas *planerade åtgärder* för året.

- Utvärdera och uppdatera Barns röst så att det blir ett mer användbart verktyg i värdegrundsundervisningen.

Delaktighet och inflytande

Vi skapar delaktighet och inflytande i planen genom att låta barnen intervjuas, pedagoger göra kartläggningar och vårdnadshavarna besvara frågor under utvecklingssamtalen. Vi genomföra trygghetsvandringar årligen.

Främjande arbete

Inom vår enhet arbetar vi med hälsa och välbefinnande där Drömmen om det goda är en metod som bland annat skapar förutsättningar för barn som vuxna att möta varandra med respekt och engagemang. Vi pedagoger är goda förebilder då vi praktiserar inre ledarskap och klar kommunikation. Personalen använder metoden ”Etik, etik” för att

uppmärksamma varandra på vilket språkbruk och förhållningssätt vi har till varandra och barnen. Vi har en högre grundbemanning för att kunna främja vår hjälpandekultur och för att undvika ta in okända vikarier. Alla medarbetare på enheten har ett ansvar att tillämpa dessa metoder och förhållningssätt. Vi söker tilläggsbelopp för de barn som har behov av särskilt stöd.

Förebyggande arbete

Dessa metoder använder vi i vårt förebyggande arbete.

- Vi använder oss av väl utvald litteratur och material från bland annat Barnkonventionen, Barns röst, Brottsoffermyndigheten, Rädda barnen, My Esteem, Barnens Planet, Vilda säger Nej och Bamses kompismaterial i vårt arbete med barnen.
- Vi är varandras fiffiga kompisar - vi tillvaratar alla styrkor och ser alla som en tillgång i gruppen.
- Vi för en pedagogisk diskussion med våra kollegor kring ”Stopp min kropp” och följande sex punkterna för att skydda barnen mot sexuella övergrepp.
 1. Lära barnen integritet och att vissa kroppsdelar är privata.
 2. Lära barnen att alltid berätta hemligheter som inte känns bra.
 3. Alla vuxna som finns i förskolan ska lämna polisregisterutdrag.
 4. Korttidsvikarier är inte ensamma med barnen.
 5. Korttidsvikarier byter inte blöjan på barnen eller hjälper dem på toaletten.
 6. Det finns porrfilter på förskolans digitala IT/dator.
- Vi är registrerade ”3 ska bli 0” förskolor vilket innebär att vi arbetar och agerar efter en viss integritetspolicy samt olika riktlinjer. Detta för att motverka sexuella övergrepp mot barn.
- Vi genomför reflekterade samtal/livssamtal/lärsamtal.

Åtgärdande arbete och ärendegång

Rutiner för åtgärdande arbete och ärendegång.

Vi har nolltolerans mot kränkningar och vid en kränkning görs en anmälan. Om det är en kränkning avgörs av:

1. Om barnet upplever att det blivit kränkt.
2. Om vårdnadshavaren uppmärksammar att barnet blivit kränkt.
3. Vårt egna personliga mästerskap.

Vid kränkningar för vi alltid samtal med de inblandade och ser till att det känns bra för det utsatta barnet/barnen. Men vid upprepade kränkningar mot ett barn så arbetar vi efter dessa steg.

Steg 1

När upprepade kränkningar uppstår är det viktigt att så fort som möjligt ta reda på vad som hänt, vilka som är inblandade, hur länge det har pågått och var det brukar ske. Vi fyller då i blanketten "Fördjupad utredning av skollagen". Då är det viktigt att ta reda på fakta från den utsatta, den som har kränkt och medlöparna. Alla samtal ska ske i direkt samband med händelsen. Ansvarig involverad, kontaktad eller informerad vuxen, beroende på situation, sköter samtalen.

Vi har samtal med den utsatta och vi visar den som har kränkt att förskolan ser allvarligt på kränkningen och att vi inte tänker låta det fortsätta. Barnet ska känna förtroende och veta att det får stöd och hjälp av förskolepersonalen.

När vi har samtal med den som kränker ska samtalet vara en orientering där den som har kränkt får reda på vad vi vet. Förskolan markerar klart och tydligt att ingen form av kränkning accepteras på förskolan. Vi vill att den som har kränkt tar sitt personliga ansvar för sitt handlande och ser sin egen del i det som händer. Den som har kränkt får delge sin version av vad som har hänt. Därefter ska den som har kränkt ge förslag på hur hen tänker gå tillväga för att sluta kränka. Personalen som talar med den som kränker noterar förslagen. Förskolan har även till uppgift att hjälpa den som kränker med att sluta med sitt kränkande beteende.

Samtal med eventuella medlöpare, det är viktigt att få medlöparna att ta sitt ansvar och att de vuxna splittrar medlöparna från den som kränker, då den som har kränkt inte har någon makt utan medlöparna. Dessa möten genomförs på samma sätt som med den som har kränkt.

Efter samtal med alla berörda kontaktas vårdnadshavarna, vilket ska ske samma dag. Övrig personal informeras och nya samtal med berörda barn planeras in kommande vecka.

Vi gör en anmälan till vår rektor direkt då någon har känt sig kränkt som i sin tur skickar anmälan vidare till diariet på utbildningskontoret.

Steg 2

Uppföljning ska ske. Samtal skall föras av samma personer som vid första tillfället och ett barn i taget. Om ingen märkbar förbättring sker kallas föräldrarna/vårdnadshavarna till ett möte. Det är rektorn som kallar dem. Vid behov upprättas en handlingsplan.

Om förbättring har skett informeras vårdnadshavarna om händelseutvecklingen. Vi talar om att de i fortsättningen bör hjälpa och stötta sitt barn.

Steg 3

Gemensamt samtal med alla berörda som bör ske 1-2 veckor senare. Då behandlas samma frågor som vid de två föregående enskilda samtalen.

Rutiner vid nätkränkningar

På enheten förekommer inte nätkränkningar men vid undervisningstillfällena kan vi samtala kring internetvett och källkritik.

Sekretess, handläggning och dokumentation (utlämnande av dokument)

Anmälningar om kränkande behandling och diskriminering innehåller ofta uppgifter om elevens personliga förhållanden och omfattas därmed av sekretess. Handlingar som tillhör ärendet ska förvaras på ett säkert sätt så att inte obehöriga får tillgång till dem. Ärendet ska diarieföras och handlingar ska efter menprövning lämnas ut om någon begär det. Vårdnadshavare får ta del av den dokumentation som upprättats kring det egna barnet. Det är trots sekretessen tillåtet att skicka handlingar i ärenden via kommunens mail till diariet. Ärendet i sin helhet ska förvaras i den utsatte elevens elevhälsoakt.

DEL 4

För ytterligare stöd

Barn, elever och vårdnadshavare ska få information om hur man anmäler kränkningar och diskriminering som sker i och i samband med verksamheten. Denna sida kan delas ut till elever och föräldrar.

Så här informeras elever och vårdnadshavare

De berörda barnen informeras om att kränkningen som uppstått kommer kommuniceras med vårdnadshavaren samma dag som kränkningen uppstått. Den informationen ges till vårdnadshavare vid hämtning om vi inte bedömer att vi ringer för att informera tidigare under dagen.

Presentation av trygghetsteamet

Rektor Camilla Myrberg är huvudansvarig över arbetet kring kränkande behandling. Josefine Azari (Trollebo) och Veronica Quick Stade (Utvecklingspedagog) är värdegrundare och därmed ansvariga över att avdelningarna gör systematiska kartläggningar för att kunna upprätta planen och se till att arbetet efterlevs. Värdegrundgruppen består av Anna Lantz Mohlin (Skallran) Lena Söderqvist (Nallen), Anna Löfgren (Gungan), Åsa Nilsson (Trollet), Molly Elving (Blomman), Lovisa Alexis (Fröet), Josefine Azari (Trollebo), Åsa Rosén (Ugglebo), Frida Wikström (Svalebo), Karin Wennergård (Tomtebo).

Barnrättsombudet i Norrköpings kommun

Om du som elev, ditt barn eller någon annan har utsatts för kränkande behandling ska du kontakta den som är ansvarig för utbildningen, till exempel rektor. Behöver du ytterligare hjälp kan du vända dig till Barnrättsombudet i Norrköpings kommun:

Hanna Martinsson

Telefon: 011-151213 E-post: hanna.martinsson@norrkoping.se

Vad kan man göra hemma?

Det är av stor betydelse att hemmet och verksamheten har en öppen dialog och känner stöd och förtroende för varandra. Vårdnadshavare bör prata med barnet/eleven hemma, vara lyhörd och uppmärksam på eventuella signaler. Vid minsta misstanke om att något inte är som det ska vara bör personal i verksamheten skyndsamt kontaktas.

Referenser

Skolverkets Allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling" 2014 Skollagen 2010:800
Diskrimineringslagen 2008:567

Bilaga 1

Lagstiftning

Skollagen 2010:800

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolerektoren eller rektorn. En förskolerektor eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskole enhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skollagen 6 Kap 6-11§§

Diskrimineringslagen 2008:567

4 § I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar

situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,

4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnds- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Den 1 januari 2017 ändrades också förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Förordningen reglerar från och med den 1 januari 2017 endast barns och elevers deltagande i arbetet med planen mot kränkande behandling. Förordningens rubrik har ändrats till förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling. Barns och elevers deltagande i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering regleras från och med den 1 januari 2017 i diskrimineringslagen.

Andra lagar, konventioner och förordningar

Denna plan bygger även på andra lagar, konventioner och förordningar t.ex. Barnkonventionen, Arbetsmiljölagen, Europakonventionen artikel 14, Regeringsformen 1 kap 2 §, Brottsbalken, Socialtjänstlagen 14 kap 1§.